

2-årsrekorden:

Travsportens babystjerner

Guy Worthy, Misty Senator, Handybus, Nya Toftebjerg, C Tøj Frøkjær og Nobodybeatsthebeat er seks af de 'store' barnestjerner.

Tekst: Lars Donatzky

I 1923 fik Danmark en toårshest med hidtil uset fart. Det var 'naturligvis' en mock-indlænder, indført fra USA i fødselsåret sammen med sin mor Jane Ann H. Parret var hjembragt af den store hesteimportør Julius Høybye, der har sat blivende aftryk på den danske sport.

Avlspapirerne for føllet Guy Worthy kunne sådan set ikke være meget bedre. Jane Ann H var en datter af den berømte Peter the Great, og faderen var selveste Guy Axworthy.

At Jane Ann H så samtidig viste sig at være den formentlig bedste følhoppe i Danmark indtil Marie the Great, der blev indført et tiår senere, vidste man jo ikke dengang, men Jane Ann H fik andre børn som derbyvinderen 1926 Gibtown, Opdrætningsløbs-vinderen 1926 Ivun og Svensk Opdrætningsløbs-vinder 1927 King Viggo, alle tre kørt af Koster..

Men den første søn fra 1921 var altså Guy Worthy, der med Koster i sulkyen straks blev bemærket i Forsøgsløbet 1. juli 1923. Der debuterede 14 toåringer over distancen 1400 meter. Vindertiden blev fine 1:37,2, og parret kom ind små fire sekunder før andenhesten i et løb, der også havde deltagelse af både den senere Kriterievinder og rekordholder Double King (Frank Starr) og den senere derbyvinder Peter Pogue jr. (C.L. Müller).

Allerede ugen efter var det tid til Opdrætningsløbet. Sådan var det dengang, og løbet var med 16 tilmeldinger delt i to, hvor det så bare gjaldt om at køre hurtigst på distancen 1609 meter.

Koster og Guy Worthy var helt suveræne i første afdeling, hvor de sammen sænkede den danske toårsrekord med ikke mindre end 3,6 sekund pr. kilometer til 1:31,2! I distancetid var der 7,5 sekund til andenhesten, og vinderoddset blev 1,12.

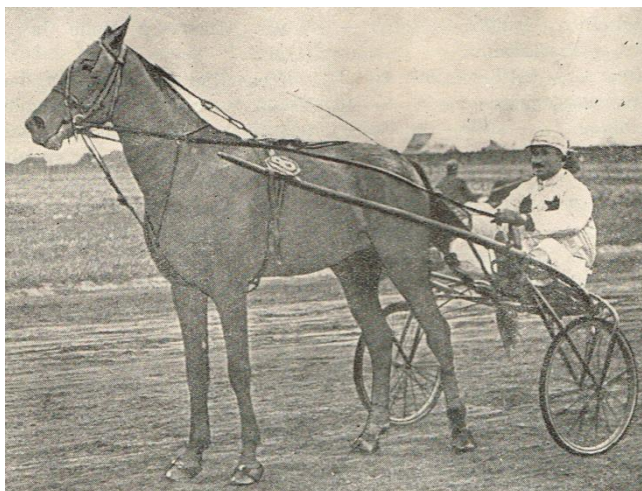
Anden afdeling havde Double King (Frank Starr) som favoritter til odds 2,20, også her blev det til en overlegen sejr på otte distancesekunder, men efter galop og i tiden 1:35,4, hvorfor Guy Worthy blev en suveræn samlet vinder.

Med 80 meters tillæg

Næste gang var det tid til Tvede Memorial over 1600 meter, og her valgte Koster i stedet hingsten F.M.E., som var blevet samlet fjerde i Opdrætningsløbet. Fordelen for Koster var, at F.M.E. kun var belastet med 20 meter, mens Guy Worthy var topbelastet med 80 meters tillæg. Den fik nu Max Rabenhorst i sulkyen.

Koster kørte stærkt med F.M.E., der blodmæssigt var et usædvanligt amerikansk/fransk/russisk blandingsprodukt med Kosters første derbyvinder Elegant Bai som far, og F.M.E. vandt sikkert i kilometertid 1:32,7.

Danske rekorder historisk: 2-årsrekorden

Rekordløbet med Koster og F.M.E foran Guy Worthy, og Guy Worthy (Max Rabenhorst) efter sejr i Amager 2-års Grand Pri.

Men Guy Worthy kom over mål som anden mindre end et sekund senere, og dens kilometertid blev udregnet til rent ud sagt fænomenale 1:29,9, af datidens eksperter vurderet til årets hurtigste toårstid i Europa.

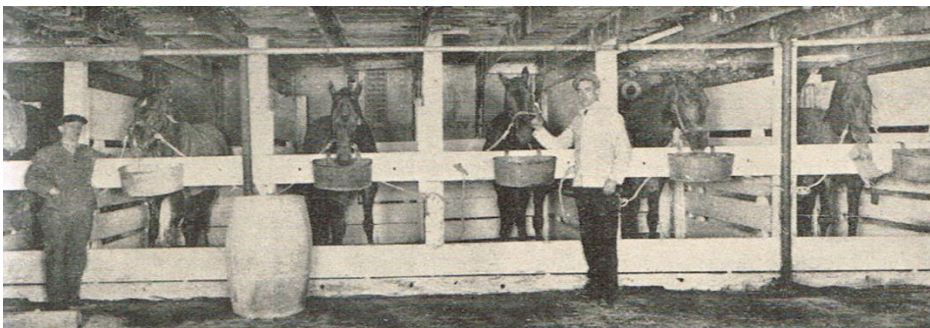
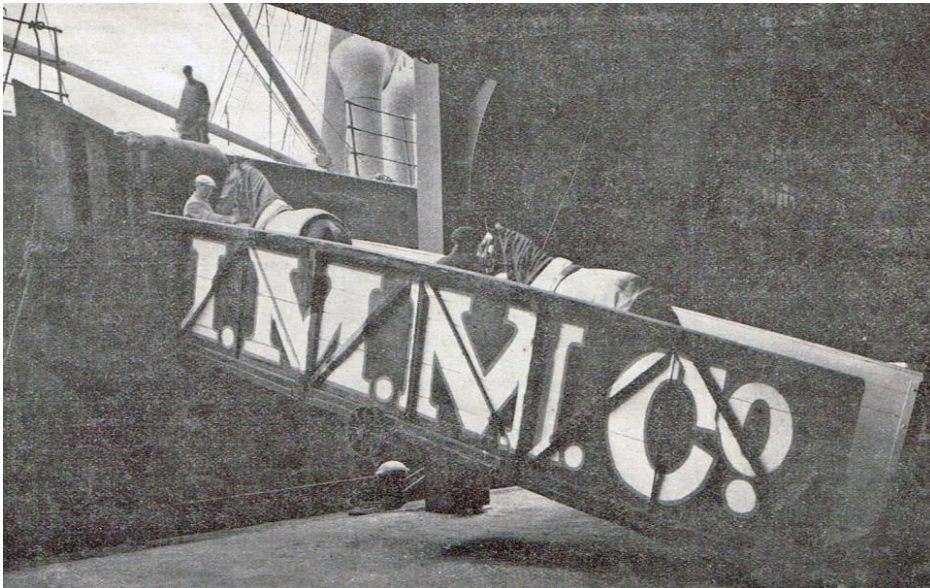
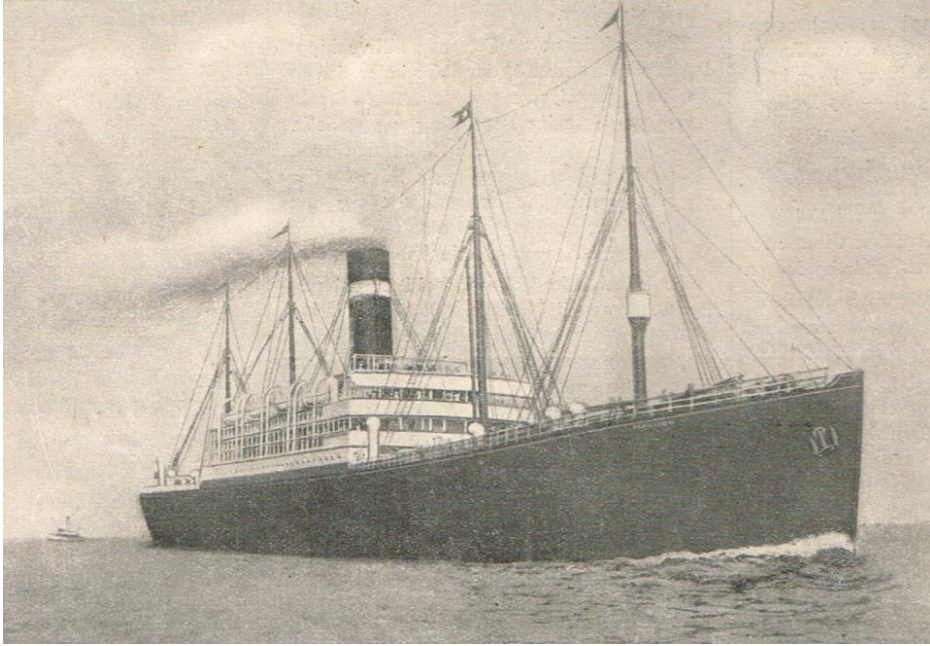
Nu var toårsrekorden sænket 4,9 sekunder pr. kilometer på et enkelt år, og den var lavere end de bestående treårsrekorder!

Kun 12,5 sekunder efter verdensrekorden

Samtidig var der kommet rod i forholdet, hvor mange sekunder rekorderne var langsommere end de tilsvarende amerikanske verdensrekorder på kilometeren. Her var de ældre danske (gennemsnit hingst/hoppe) bagud med 12,6 sekunder pr. kilometer, fire års 13,2 sekunder, treårs 14,3 sekunder og toårshingstene nu blot 12,5 sekund, hvor de året inden havde været 17,4 sekunder efter.

Eksempler: Verdensrekord 1/1 1924 for ældre hingste Lee Axworthy (v. Guy Axworthy) 1:13,5, dansk Ivan Le Terrible 1:26,1, toårsrekord Mr.McElwyn (v. Guy Axworthy) 1:17,4, dansk Guy Worthy 1:29,9.

Med disse rekordforskelle er det ikke så svært at forstå, at der på de tider var stor efterspørgsel på den amerikanske traver, og med den ny damper Minnewaska kunne man nu få traverne bragt fra New York til Hamborg på omkring otte dage.

Minnewaska gjorde turen på otte dage, og der blev passet godt på hestene på vejen.

Trukket gennem byen

I 1923 gik turen for Guy Worthy nu bare til Amager, der kørte sin anden sæson og sit andet og foreløbigt sidste 2-års Grand Prix 2. oktober, men det er uvist, om Guy Worthy hørte til den mængde travere, der ved aftenstid blev trukket de 20 kilometer gennem byen fra Charlottenlund til Amager, eller om han var blandt de få udvalgte, der blev kørt i den nye automobil-hestetransport. Den gående transport gennem byen var ikke helt uden problemer for de mest nervøse heste, og det var mandskabsmæssigt en bekostelig affære, samtidig med at det sinkede den øvrige trafik. Men det var vel alligevel et pr-stunt for sporten, hver gang man skiftede meeting til den anden bane.

Flytteselskabet Adam var i tvivl om, hvorvidt hestetransport til flere heste ville være rentabel, så er par friske mænd tog et privat initiativ og skabte en vogn beregnet til en hest. Første sæson blev gennemført uden uheld. Bemærk den byggede rampe med Lundens daværende sekretariat i baggrunden.

2-års Grand Prix'et var blevet udsat på grund af økonomiske vanskeligheder, og det var svært at få de 34 anmeldte til at stille op mod de overlegne Guy Worthy og Double King. Travelskabet krævede ti startende for gennemførelse, og det fik de. Guy Worthy (Max Rabenhorst) vandt overlegent i 1:34,3 foran Double King (Starr), der fik noteret 1:38,7.

Rekordindtjeningen 15.700 kr. i 1923

For denne sejr fik Guy Worthy 6.000 kr., mens den fra Opdrætningsløbet havde tjent 7.500 kr., og med sine 4 starter, 3 sejre og andenpladsen blev det til i alt 15.700 kr., en ren formue og næsten en fordobling af, hvad en toårshest nogensinde tidligere havde tjent i Danmark. Af forskellige grunde varede det 35 år, før en dansk toårshest nominelt tjente det samme beløb!

Det skyldtes bl.a. Amager Grand Prix'ets ophør, men til en vurdering af præmierne dengang hører dog også, at købekraften for en krone kun var ca. 75 % af, hvad den var ti år senere, hvor det jo plejer at være omvendt. Der var kommet krise oven på 1. verdenskrigs ophedede økonomi, hvor 'gullaschbaronerne' tjente store penge, og Den Danske Banks forløber, Skandinaviens største bank Landsmandsbanken, måtte ved politikernes hjælp reddes af Staten og Nationalbanken i 1922.

Danmarks økonomiske krise varede til begyndelsen af trediverne, hvor indførelse af Valutacentralen og dens begrænsninger af importen (aktuelt for sporten tilladelsen til at bruge dollars til at importere heste fra Amerika) blev en mindre, men alligevel medvirkende årsag til, at svensk travsport kom til at gøre store fremskridt i forhold til den danske. Men det er jo en anden historie.

Danske rekorder historisk: 2-årsrekorden

Guy Worthy blev en fin væddeløber med 14 sejre og 54.400 kr. i 72 starter, men han levede ikke op til sin toårssæson, og Double King blev årgangens stjerne. Som treårs var Guy Worthy ikke klar til Kriteriet, som Double King vandt, mens Koster forsøgte at gøre ham klar til derbyet året efter med blot en måneds træning. Det var lige ved at lykkes. Fra spids blev han først jagtet af Svarte Petter (Anton Fyhr), indtil bygmester Müller tog fat med staldkammeraten Peter Pogue jr. Guy Worthy og Peter Pogue jr. satte alle konkurrenter af, og til sidst var Peter Pogue jr. den stærkeste af de to.

Bygmester Müller, som havde været initiativtager til travsporten i Malmø, døde et par år senere, og Danmark tog en slags revanche ved at dominere Müllers Memorial det første tiår.

Århus-hesten rekordforbedrede 15,8 sekunder

Der gik 11 år til 1934, før Guy Worthys rekord blev slået. Det sørgede Captain Axworthy-sønnen Styrmand med Oluf Månsson i sulkyen for, og dens 1:28,1 blev sat med en bemærkning om, at det så ud, som om Månsson kunne have kørt ikke så lidt hurtigere. Denne supertaver får udførlig omtale i forbindelse med treårsrekorden.

Fire år senere var det Bjørn (Gerhard Petersen) og Blitzie Dear med Århus-træneren Gunnar Vang Andersen, der i en hård indbyrdes duel i Opdrætningsløbet sænkede toårsrekorden for hingste og hopper til 1:27,0. Bjørn blev sin årgangs bedste toårs og treårs, også sejr i Kriterium, mens han i derby blev slået af Bellwood (Arnold Jensen).

Opdrætningsløb 1938:

Bjørn (Gerhard Petersen) til højre besejrer i sidste øjeblik Århus-ekvipagen Blitzie Dear (Gunnar Vang Andersen)

Blitzie Dear var den store overraskelse, for godt nok havde hun både startet og vundet i Århus, men hendes Århus-tid var 1:42,8, da hun gik til start i Opdrætningsløbet. Ikke desto mindre førte hun hele distancen indtil de allersidste meter, hvor Bjørn kom forbi til et vinderodds på 1,82, mens pladserne på de to heste var 15:10 og 136:10.

Pibekonzert mod dommertårnet

Forspillet havde været belastende for flere og specielt for Bjørn. Hesten kom i klemme i starten blandt de tolv deltagere og tabte 60 meter. Der blev fra dommertårnet klimtet med ringeklokken til omstart en eller to gange, men de førende deltagere ignorerede signalet, og de andre satte tøvende efter. Bjørn brugte store ressourcer og løb op til feltet, hvorefter Albert Hill faldt af sulkyen ved en sammenkørsel mellem Bess Diamond og Baron Frisco, og endelig ringede tårnet for alvor løbet af efter det meste af en omgang!

Spillerne kunne ikke få pengene igen, hestene fik ikke pause, og på den baggrund var Bjørns indsats nærmest overdådig. Så det var dommerne og ikke Bjørn og Gerhard Petersen, der var målet for pibekonzerten på parrets æresrunde. Blitzie Dear blev som så mange andre til forståelig frustration for sin

Danske rekorder historisk: 2-årsrekorden

provinstræner solgt og flyttet til København, hvor den intet ydede som treårs, men kom flot igen som fireårs for Thomas Hansen.

Afstammingsmæssigt var Bjørn speciel ved, at faderen Full Worthy havde den berømte stamfader Axworthy både som farfar og morfar, og selvfølgelig findes Axworthy stadig utallige gange i stamtavlen hos dagens travere, men i hingstelinjerne har Peter the Great nu opnået total dominans.

Opdrætningsløb fik pause på 15 år

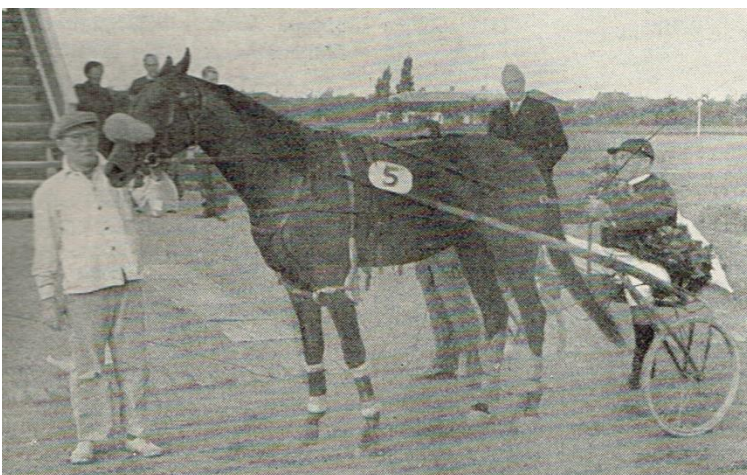
Dette (4/9 1938) var det sidste Opdrætningsløb i 15 år indtil 1953. Som jeg forstår det, var et af de væsentligste argumenter for at indstille løbet, at det ville være svært for en treårshest med de mange penge fra Opdrætningsløbet at begå sig i klasseløbene i treårssæsonen. Måske var det bl.a. derfor, at Bjørn kun fik fire løbsstarter (fire sejre) som treårs. Debut mod fireåringer i maj, Kriteriumsprøve i juni, Kriterium i juli, Amagers 3-årings Grand Prix i august, hvor han over 2500 meter skulle give 60 meter forud til sine aldersfæller.

Tættere på amerikanerne

Da dette år var slut, havde vi efterhånden fået reduceret afstanden til de amerikanske verdensrekorder til 11,2 sekunder for toårsheste, 10,6 for treårsheste, 8,6 for fireårs og 8,8 for de ældre, når vi ser på gennemsnittet hingst/hoppe. Som eksempel havde de amerikanske toåringer løbet 1:15,8, både hingsten Lawrence Hanover og hoppen Hanovers Bertha, mens de danske toåringer jo havde løbet 1:27,0 og således var 11,2 sekunder efter amerikanerne. Blandt de ældre havde Greyhound netop sat verdensrekord 1:11,6, mens Star McElwyn havde dansk rekord 1:19,8 (eller helt korrekt 1:19,7, når vi sammenligner rekordforsøg).

Men så gik rekordudviklingen generelt også nærmest i stå i den næste tiårsperiode. Der kom ikke nye importter til at skærpe konkurrencen, og den almindelige afmatning under 2. verdenskrig og i de første efterkrigsår gjorde vel også sit til det.

Næste nye toårsrekord blev sat af Ax Frisco-sønnen Neptun med 1:26,9 ved overlegen sejr for Knud Hansen i Tvede Memorial 1950, og den blev forbedret to år senere af Styrmand-sønnen Percy Nichols 1:26,6 (Sofus Sørensen), der sikkert afviste Styrmand-datteren Porto (Mark Ingdam) 1:26,7 i Amager 2-års Mesterskab. Neptun og Percy Nicols var små brødre til stjernerne Kaptajn Hald og (derbyvinderen 1947) Ilka Nichols, og specielt Percy Nichols blev en travler langt over det sædvanlige med holdbarhed til 12 års-alderen.

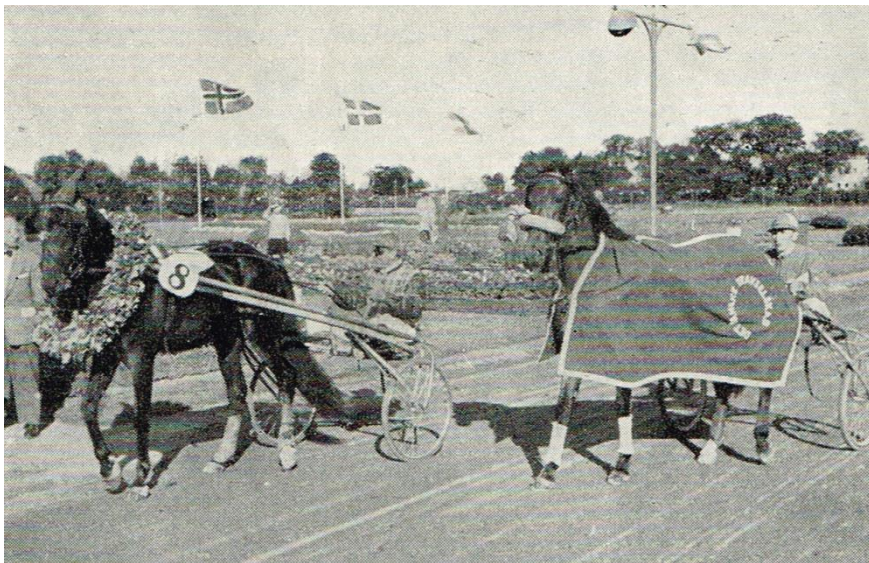

Staldmand Svend Sølberg, Percy Nichols og en moden Sofus Sørensen efter 2-årsMesterskab på Amager i 1952.

Opdrætningsløbet genoptaget med startvogn

Opdrætningsløbet blev genoptaget 13. september 1953, og ligesom 15 år tidligere gav det anledning til ny toårsårsrekord. Startvognen var kommet til landet med debut 10. maj samme år, men det var dog stadig på det højredrejede banelegeme og foran de gamle tribuner.

Robin (Mark Ingdam) havde overtaget i opløbet efter en position i dødens undervejs, Rex Junior (Kurt Køppen) kom stormende bagfra og nåede præcis samtidig til målstregen i kilometertid 1:26,5. Det er det hidtil eneste 'dødt løb' for et klassisk opgør i dansk travsport.

Fotos:

Øverst: Robin (Mark Ingdam) fik laurbærkransen, mens dækkenet gik til Rex Junior (Kurt Køppen).

Nederst: Samme heste, men billedet taget ved Kriteriet året efter. I inderbanen Rex Junior og Køppen. Ny startvogn, en kendt gammel tribune og stadig højre om. Robin vandt.

Opdrætningsløbet blev på en måde en afsked til den gamle avlschampion Captain Axworthy, hvis sidste afkom Robin var. Og et goddag til den nye champion Rex the Great, der havde fået Kriterievinder Princess the Great samme år og fortsatte med derbyvinder nr. 2,3 og 4 de næste tre år. Robin og Rex Junior var begge klasseheste, som fortsatte. Robin med Kriteriesejr, Rex Junior med derbyet.

Arv og miljø

Diskussionen om arv og/eller miljø er på en eller anden måde specielt interessant eller tydeliggjort i travsporten, når man taler om toårsheste, og ligesom det er indiskutabelt, at amerikanerne har haft held til at opnå store resultater genetisk ved at avle på de tidlige og hurtige individer, så er det jo lige så oplagt, at hestene også har været målbevidst trænet til at være klar med det samme. Og hvad der sker i USA, har det jo med at havne i Europa med nogen forsinkelse.

Med hensyn til 'arven' tager vi lige et spring tilbage i toårstabellen. Den fremragende (senere derbyvinder) Danish Girl tog en ordentlig bid af hoppe-toårsrekorden for sin ejer Julius Pajoncek, da hun løb 1:36 i 1914. Fire år senere holdt hun pause fra væddeløbene, blev bedækket af avlschampionen Alabama Bond, fødte i 1919 Flashlight, der i 1921 forbedrede toårsrekorden for Holger Fischmann til 1:34,8.

Toårsrekordholderen Styrmand 1934 er som nævnt far til rekordholderne Percy Nichols og Porto i 1952. Ser man videre ned i tabellen har Safari the Great (1954-rekord) i sin første årgang sønnen Emigrant (1961-rekord), og tilhængere af synspunktet 'arv' får fuld opbakning i tilfældet Misty Senator (1968-rekord), hvis forældre Francis Senator og Filia Olympia satte skandinaviske toårsrekorder seks år tidligere.

Toårsrekord+toårsrekord = toårsrekord

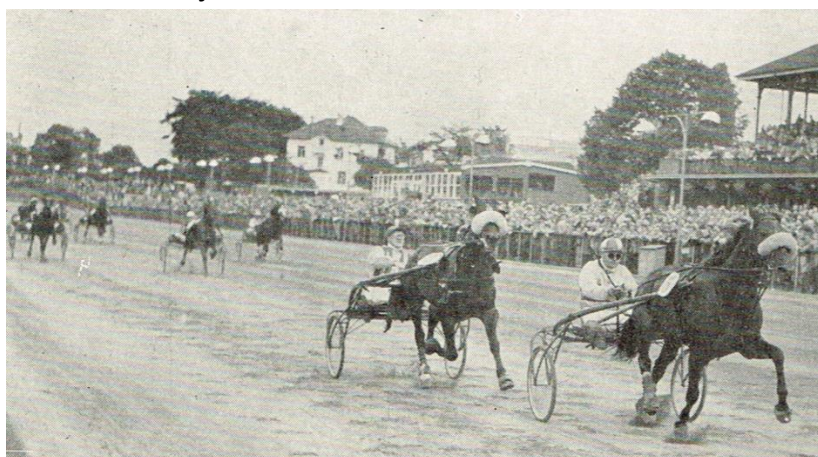
Man kan kalde Misty Senator den mest bevidst avlede toårshest i dansk travhistorie, men lur mig, om ikke både opdrætter Jørn W. Hansen og træner Walther Kaiser også har skubbet lidt på for at opnå den hurtige succes for Misty. I hvert fald var den tidligt gjort klar til en landsomfattende turné.

Disse heste og rekorder fortjener nærmere omtale. S-årgangen fra 1952 var af meget høj standard ligesom den forrige fra 1932 med Sonny Diamond, Styrmand, Sport, Sylvia, og Sandy Mac.

Nu hed stjernerne Snowflake, Safari the Great, Silvie Roy og Susan Frisco, og de var alle til start som toårs. Snowflake var uden sejr for Knud Hansen, men gav store løfter om udvikling, hvad den indfrie med Kriterie- og derbysejr for Mark Ingdam årene efter. Til gengæld havde Mark Ingdam i toårssæsonen Susan Frisco, der gik ubesejret ud af sæsonen i fire forsøg og som satte toårsrekord 1:24,5 på Amager i et løb, hvor Ingdam målrettet kørte efter rekorden. De havde sammen vundet Amagers 2-årsMesterskab tidligere, mens Opdrætningsløbet gik til Safari the Great og Walther Kaiser i ny toårs hingsterekord 1:24,8.

Susan Frisco og Safari the Great var børn af Marie the Great-sønnerne Casino the Great og Rex the Great.

Kaisers første stjerne

Safari the Great (Walther Kaiser) vandt Opdrætningsløbet foran Sheiken (Ernst Petersen) og blev med 1:24,8 første toårs under 1:25.

Safari the Great, som Kaiser havde købt som åring i Biersted hos Carl Aage Præstegård, der I starten havde anset hesten for et 'bette kræ', kom til København med toget, et par dage efter at der var givet håndslag i Biersted.

Safari blev igangsættereren til Kaisers store succes, såvel sportsligt som økonomisk.

Hingsten blev den første af tolv klassiske vindere til Kaiser-stalden, og dens avlssucces med sønnerne Emigrant, Eminent og Excellent allerede i første årgang var en økonomisk ballast, som Kaiser kunne bruge på nyindkøbte Digelsgård i Fredensborg, på samme måde som My Nevele senere blev hans 'pension'. Blandt Safaris mange flotte præstationer var fireårsrekorden 1:19,9 i Amager-heatløbet.

Opdrætnings-rekordløbet

Før vi går i lige linje til Emigrant skal det nævnes, at Rex the Great-sønnen Ursus the Great forbedrede hingsterekorden til 1:24,5 for Leif Nielsen i 1956, at Baltica (Eivind Schnell) sænkede den så langt som til 1:23,2 i hård kamp med BT (Jens Ipsen) 1:23,3 i 1958, og at Leif Nielsen-trænede Diana Spencer (Kaj Hansen) sænkede hopperekorden til 1:24,3 i 1960. Alt dette skete i Opdrætningsløbet, og da Baltica tillige havde haft en godt betalt sejr i Amager-mesterskabet (igen foran B.T.), blev han suveræn pengechampion og den første, der med 16.450 kr. overgik Guy Worthy toårs-indtjeningsrekord fra 1923!

De nye amerikanske hingste

Vi skal faktisk helt frem til 1958, før vi ser de nye amerikanske hingstes medvirken til toårsrekorderne, ellers har alt været førkrigs-materiale, og det er jo en god del af forklaringen på, hvorfor rekorderne udeblev i den lange periode.

Baltica var søn af Lance Hanover, B.T. af Joe's Pride , og Diana Spencer var en datter af Lloyd Hanover.

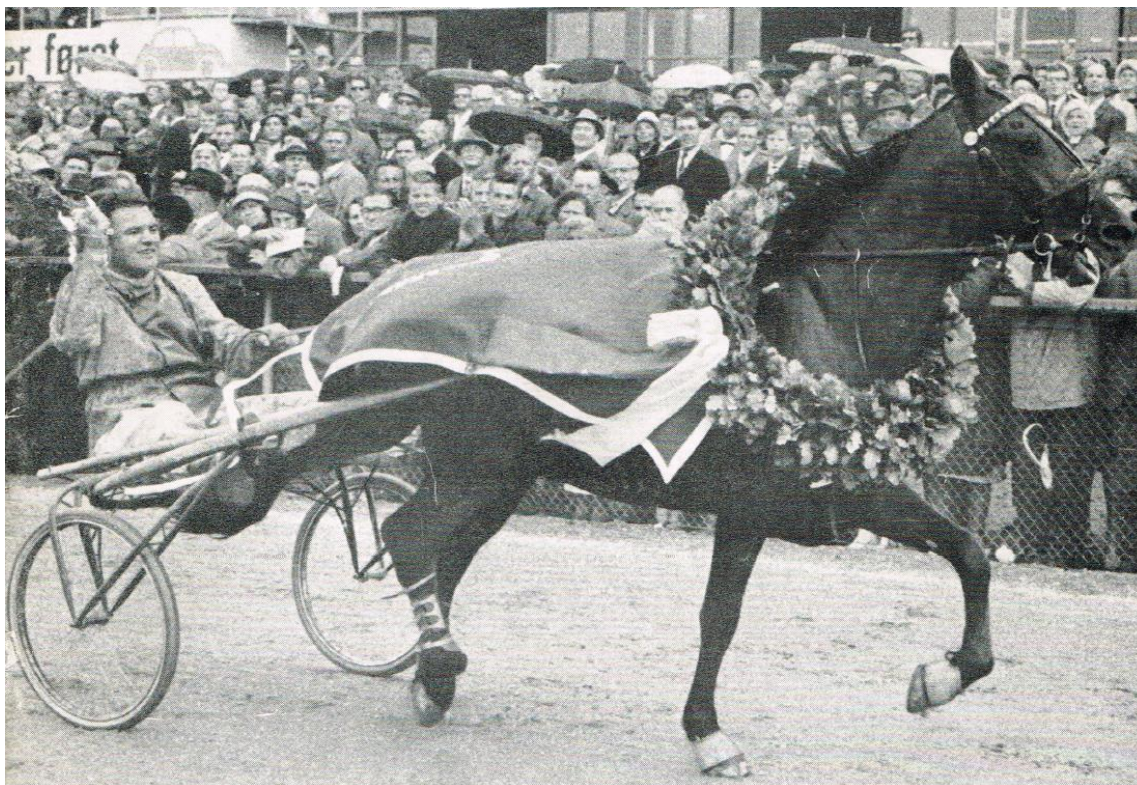
Diana Spencer (gæstekørt af Kaj Hansen for Leif Nielsen) var en repræsentant for de 'nye' amerikanske hingste.

Danske rekorder historisk: 2-årsrekorden

Den ny tid med det nye amerikanske blod var begyndt, men travsportens tredje triple crown-vinder Emigrant passede ikke ind her. Kun en af hans forældre og bedsteforældre var ikke født i Danmark, morfar Game Warden, og denne dobbelte DM-vinder var til gengæld indført i 1930'erne som føl.

Emigrant blev for Walther Kaiser en af de første internationale danske heste. Willy B havde godt nok startet i 1949 i Prix d'Amérique, men helt uden held i modsætning til Tjavs, der havde en del succes Tyskland i slutningen af 50'erne med bl.a. Matadoren Rennen, og Ruder Konge, der havde klaret sig med hæder i Øresundspokalen på begge sider af sundet.

Emigrant var en klasse over aldersfællerne, og ellers havde han jo nok ikke kunnet vinde alle de tre klassiske opgør i Lunden trods galopture undervejs! Han satte indtjeningsrekord for toårs med 17.300, han satte indtjenings- og kilometerrekorder for både treårs, fireårs og ældre (5 års), og han blev også Danmarks mestvindende traver i sin sidste vellykkede sæson som seksårs. Og så vandt han for resten også alle Amager-mesterskaberne.

Walther Kaisers største triumf: derbysejren i 1963 med Emigrant

Emigrant vandt i alt 37 sejre i 74 starter og 265.400 kr., hvoraf 10 sejre og mere end 100.000 kr. blev hentet i udlandet, og han blev Kaisers eneste derbyvinder.

Selve 2-årsrekordløbet fandt sted i 1961 på Amager i 2-års Mesterskab, hvor Jørgen Olsen med Excellent forsøgte at tage imod Emigrant og Kaiser i første omgang. Det betød blot, at et højt tempo blev sat, og Emigrant var suveræn på 1:22,1, mens Enina Olympia (Palle Sperling) slog Excellent på målstregen i 1:23,0.

Noteringen 1:22,1 var så god, at kun seks italienske toårsheste løb hurtigere i Europa det år med Mincio 1:20,0 i front.

Heattræning a la Sperling gav de dobbelte rekorder

Enina Olympia, der med sine 1:23,0 satte ny dansk 2-års hopperekord, var det første rigtigt vellykkede eksempel fra den nystartede storstald og stutteri Olympia. Ejeren Svend Hansen var dansk direktør for de tyske Olympia- skrivemaskiner, og han havde under 2. verdenskrig tjent gode penge på brunkullene. Han indrettede i 50'ernes sidste år et mønsterstutteri Lindholm ved Slangerup, og mens Hans Jørgen Olsen blev ansat som stuttermester, blev den dengang 36-årige Palle Sperling ansat som privattræner fra november 1961, altså efter rekorden med Enina.

Røde Enina Olympia var amerikansk, indført med moderen Miss X, og efter den relativt ukendte Hoot Monson Barlow Hanover. Hun var eksteriørmæssigt et pragteksemplar, og hun blev året efter solgt for et kæmpebeløb på 65.000 kr. til Sverige, hvor hun ikke vandt løb, men hvor hendes to første afkom Segerstorps Barlow og Segerstorps Comet vandt henholdsvis Opdrætningsløb og derby i slutningen af tresserne. Enina blev naturligvis udnævnt til 'elitsto'.

Sperling kørte videre med næste kuld eller rettere sagt næste årgang, for stjernerne, Svends Filia Olympia, og sønnen Jørn W. Hansens Francis Senator var begge kvalitetsheste fra Århus-opdrætterne Thomsen og Christiansen og Frandsen. Filia var en Joe's Pride datter, Francis en Casino the Great-søn.

Første toårshest over 20.000 kr.

Og de kom under Sperlings heattræning, der bød på fire heats for et normalt arbejde. Det fungerede perfekt, og de to babyer blev årgangens stjerner, selv om Filia ved besøg i Århus måtte se sig slået i Grand Prix'et af Fyrstinden. Ud over de skandinaviske rekorder slog Francis også Emigrants indtjeningsrekord for toårs ved 22.100 efter tre sejre i seks starter, blandt disse Opdrætningsløb og Amager-mesterskabet.

Det var i sidstnævnte, at rekorderne faldt. Det havde jeg fået et vink om, at de kunne: Min far Otto Donatzky var driftsleder på Amager på det tidspunkt og kendt som en god amatørkusk fra sine yngre år. Sperling skulle køre de sidste heatarbejder før mesterskabet, manglede en kusk til Filia og bad min far om at slippe papirerne på kontoret og hoppe i sulkyen. Da jeg kom hjem samme dag var beskeden, at Palle vurderede hestene til at kunne løbe 1:22, og at Filia i øvrigt var bundstabil.

I selve løbet vandt Francis Senator sikkert på 1:21,9 med Sperling til odds 1,66 foran Filia Olympia 1:22,0, der for Mogens Ingvard speedede flot gennem opløbet.

Opløbet i 2-årsmesterskabet med de skandinaviske rekorder: Francis Senator foran Filia Olympia.

Storstilet projekt standset af dødsfald

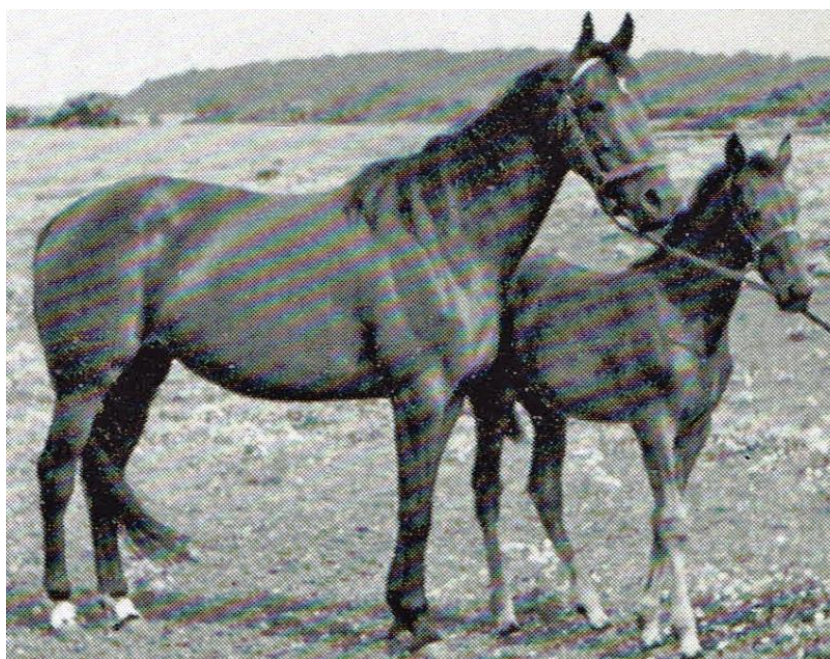
Så det var ikke manglende succes, men derimod Svend Hansens pludselige død samme år, der satte en stopper for det storstilede Olympia-projekt. Noget tilsvarende var sket med 'pølsestalden' stald Houlberg 24 år tidligere. Derbysejr for hesten USA og William Jensen og ophør af stutteriet på Stenrødgård i Lyngby ved direktør Søren Houlbergs død. Opdrætterforeningens Ole Anker fortsatte heldigvis med stutteriet i Lyngby i mange år herefter.

Filia vandt også treårsmesterskabet på Amager (sprint) for Sperling, mens Francis Senator blev så alvorligt skadet med brækket kodeseneben, at løbskarrieren måtte indstilles. Til gengæld blev han en god avlshingst, og især hans døtre har haft en afgørende finger med i spillet: Fire ud af 14 derbyvindere i 2000-tallet har en Francis Senator-datter med i stamtavlen!

Olympia-sønnerne fortsatte med sporten, men Dan W. Hansen solgte stutteri Lindholm efter storbrand nogle år efter. Jørn W. Hansen fortsatte i lang tid i stor stil med Donse avlsgård og med stutteri Trolle som en af Kaisers allerstørste hesteejere.

De tidlige gener gav hidtil bedste baby

Sammen fik Jørn W. og Kaiser jackpot allerede i 1966, hvor early speed-kombinationen Francis Senator-Filia Olympia resulterede i Misty Senator.

Misty var suveræn fra debuten i 1968, og de otte første løb med sejre indbefattede Opdrætningsløb, 2-års Mesterskab på Amager, sejre i Århus og i Odense. Frosty Hanover-sønnen Mønt (Per Hansen) var sædvanligvis på andenpladsen, også i rekordløbet på Amager, hvor Misty løb skandinavisk 2-årsrekord 1:20,5, mens Mønt løb 21,5.

Filia Olympia med føllet Misty Senator

I Opdrætningsløbet havde Kaiser valgt at køre Mylord L., der fejlede i spidsen, hvorefter Misty Senator overtog føring til senere sikker sejr. Det helt usædvanlige ved løbet var, at kusken var en på forhånd helt rutineret og sejrsløs 18-årig staldmand ved navn Torben Larsen.

En stærk start på en flot karriere, hvor han ved helt egen kraft senere vandt de andre klassiske sejre, nu blot med navnet Torben Fischer.

Første sejr for Torben Fischer var Opdrætningsløbet

Misty Senator og Kaiser

Karina, Laksepigen og Leif Ørnebjerg til Stald Hans

Misty Senators 2-årsrekord holdt i ni år indtil 1977, men inden da skal rekordholdere fra 1966 og 1967 Karina Axworthy, Laksepigen og Leif Ørnebjerg omtales.

Karina Axworthy, der senere får speciel omtale i forbindelse med 4-årshopperekorden, løb solo 1:21,2 for sin ejer Helge Heine i første toårsløb i august på Amager i 1966 foran Keva L., der løb 1:24,2. Det var imidlertid på distancen 1300 meter, hvorfor nogle hævdede, at det var en rigtigere ny toårsrekord, når den topafstammede Joe's Pride-datter Laksepigen året efter hjemførte Opdrætningsløbet fra dødens i Lunden i 1:21,3. Hoppen var forståeligt træt på distancen 1500 meter efter forbedring af løbets rekord fra Herold Samsons 1:22,8. Fem starter gav fem sejre for Carlo Frederiksen og ny toårsrekordindtjening på 29.500 kr. året før Misty Senator. På andenpladsen kom Leif Ørnebjerg og Leif Løfgren i ny hingsterekord 1:21,7, og

Voldsomme indtjeningsrekorder

Misty led nederlag i årets sidste start i Jysk 2-års Grand Prix. Frosty Hanover-sønnen Max Hanover fik hurtig spids for Børge Simonsen, og selv om Misty ydede en stor indsats, var Kaiser chanceløs for at få fat i konkurrenten, der sænkede Fyrstindens banerekord for toårs fra 1:24,8 til 1:22,5, mens Misty løb 1:22,8.

Hjemmebanesejren vakte stor og forståelig jubel hos publikum, og det diskuteredes, om de 1:22,5 i de jyske bakker ikke var mindst på højde med 1:20,5 fra 1200 meter ovalen på Amager.

Misty Senator satte overlegen rekord for indtjening som toårs med 51.000, han fortsatte året efter med Kriterium, mesterskaber og indtjeningsrekord for en treårs med 72.800 kr., men så gik gassen af ballonen, hesten mistede gnisten, og i fireårssæsonen overtog Børge Simonensen og Max Hanover tronen og derbyet til rekordindtjening for en fireåring med 70.400 kr. (men altså under Mistys 3-årsindtjening).

Misty vandt dog Grand Prix'et.

Nu havde man ikke ventet at se mere fra babystjernen, men mens Max Hanover fortsatte med kæmpesucces som 5-års i 1971 i Sverige for Olle Elfstrand, så præsterede Misty Senator overbevisende i hurtigklassen i 1972 i Finland, hvortil den var udlejet til både avl og væddeløb. 32 starter der gav 13 sejre og 12 andenpladser ved siden af 40 bedækninger.

Danske rekorder historisk: 2-årsrekorden

Løfgren havde en finger med i spillet, da Karina, Laksepigen og Leif Ørnebjerg alle blev eksporteret til Stald Hans og Hans Svensson i Sverige.

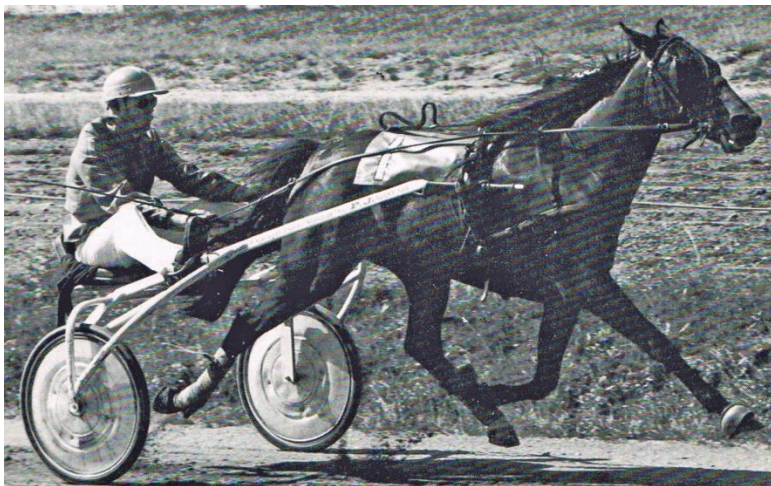
Under 1:20 for naturtalenterne

I 1977 kom toåringerne under 1:20. Det sydjyske opdræt slog til. Karl Laursens Malice-datter Osaka leverede ved Flicking Star sit første afkom i Betina Hedevang for Sv.Lorenz i Billund, og Bia the Great (H.C.S.og I.S.) havde en datter O.S.V. med Joe's Pride, som for Vagn Schmidt fødte sit føl nr.2, Bellizar, ved Frosty Hanover i Gram.

Udstyret med de vildt fremstormende kuskebegavelser og naturtalenter, den 27-årige Preben Kjærsgaard (Billund) og den 30-årige Mogens Larsen (Lunden) præsterede Betina Hedevang og Bellizar uafhængigt af hinanden henholdsvis 1:19,5 og 1:19,9.

Bellizar og Mogens Larsen under 1:20 i Lunden

Betina Hedevang og Preben Kjærsgaard under 1:20 i Billund

Betina var ubesejret, da hun blev solgt til, ja ... stald Hans før 3-årssæsonen, og hun nåede længst af de to. 1:19,5 var en tangering af den skandinaviske rekord (Ixi Håleryd), og nu havde de danske 2-års kun 6,5 sekunder til amerikanerne, idet Brisco Hanover satte hingste 2-års verdensrekord 1:12,7 samme år, mens Impish stadig havde 2-årshoppernes med 1:58 3/5 eller 1:13,7 fra 1961.

Samme Impish blev kendt i Danmark som mor til avlschampionen Pay Dirt, far til Tarok og far til Dia R.S., der blev suveræn toårshampion i 1979.

Vi nævner lige, at Preben Kjærsgaard i den følgende periode kørte masser af babystjerner, bl.a. netop Dia R.S. og Handybus, hvor Dia R.S. var lillesøster til Bellizar og som Handybus opdrættet af Vagn Schmidt, men da de fleste af dette tiårs rekordholdere er blevet eller bliver omtalt

i anden forbindelse med rekorder og rekordindtjening, forlader vi dem her med en bemærkning om, at de alle på nær én (Game Høgh) blev eksporteret, enten før eller efter rekord. Uanset det ønskværdige, så var og er det kvalitetsopdrætternes egentlige chance for at holde standard og økonomi.

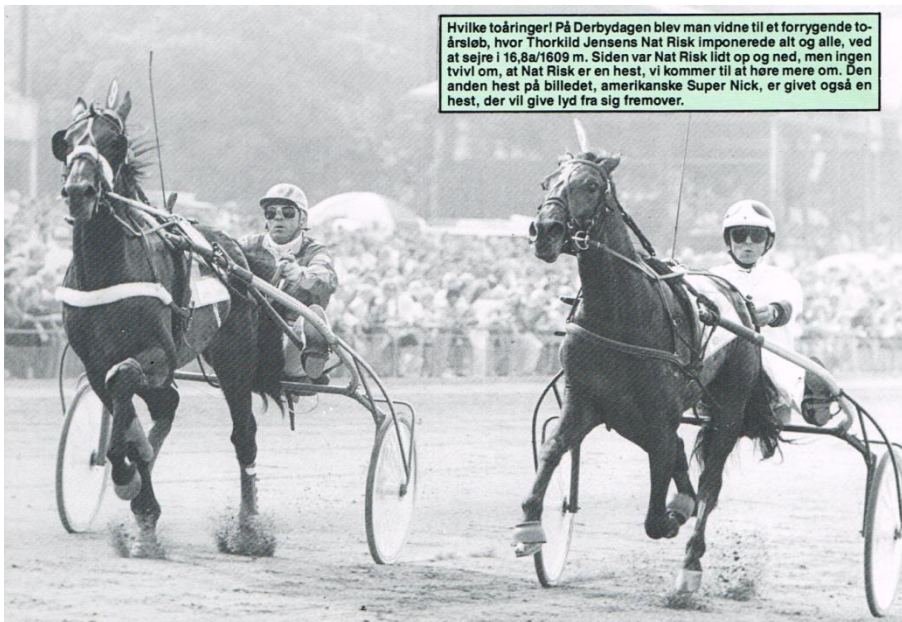
Nya Toftebjerg slået af Nat Risk

I 1988 var der for alvor fart over toårsfeltet på derbydagen med den fantastisk flot udseende Tiburdatter Nya Toftebjerg og Max Nielsen i front. Thorkild Jensen angreb med At Risk-sønnen Nat Risk og afvæbnede Nya, og så kom Kjærsgaard i hårdt angreb med den amerikanske Super Bowl-søn Super Nick. Tiderne blev 1:16,8, 1:16,9 og 1:17,1 for Nya Toftebjerg på tredjepladsen. Nye nordiske toårsrekorder. Herefter tabte Nya Toftebjerg ikke mere i 1988.

Senere på sæsonen vandt Nya Toftebjerg og Max Nielsen Opdrætningsløbet og sænkede sin rekord til 1:16,9, og i øvrigt løb Osman Bogø-hoppen Ninapus 1:18,5 på normaldistancen for Gunnar Eriksen. Nya Toftebjerg blev valgt til årets hest i Danmark efter syv sejre i otte starter og en gevaldig rekordindtjening for en toårshest på 339.000 kr., et beløb, der var rekord for aldersklassen de følgende 19 år. Ikke engang fænomenet Rudolf Le Ann (229.920 kr.) kunne opvise samme 2-års-indtjening.

Eventyret med Nya Toftebjerg varede lige indtil Hoppederbyet 25/8 1990, hvor hun var storfavorit med den simple begrundelse, at ingen jævnaldrende hoppe nogen sinde havde været foran hende.

Men Nya blev reelt halt i opvarmningen, et knæ spøjte, og hun måtte slettes. Og slitagen betød, at hendes tid var ovre.

Nat Risk (Thorkild Jensen) foran amerikanske Super Nick (Kjærsgaard)

Pragtfulde Nya Toftebjerg var aldrig besejret af en jævnaldrende hoppe, da hun efter opvarmningen måtte slettes fra Hoppederbyet som storfavorit. Hendes tid var ovre.- Foto: Burt Seeger

Tidlige opdrættere og trænere

Resten af 2-årsrekorderne handler næsten udelukkende om 'tidlige' opdrættere og 'tidlige' trænere, startende med Stutteri Frøkjær/Per Iversen.

Frøkjær havde allerede været fremme med Vælg Frøkjær som 2 års pengechampion i 1994, og i 1997 og 1998 kom så Gå Ombord-2-åringerne C Tøj Frøkjær (v. Lindy's Crown) og Drøn på Frøkjær (v. Little Devil), begge som Opdrætningsløbvindere (til 12:10 og 21:10) og rekordholdere for Birger Jørgensen. Inden da havde Pay Dirt-hoppen Gå Ombord leveret Up to Date og Besøg Frøkjær, den sidste Kriterievinder og derbytoer.

Måske det største unghestetalent i dansk travsports historie. C Tøj Frøkjær med Birger Jørgensen. Fotograferet i Stockholm som treårs, hvor han første gang løb under den bestående 3-årsrekord. – Foto: Burt Seeger.

C Tøj Frøkjær havde en fantastisk udstråling, og han er vel kandidat til titlen 'det største talent', dansk travsport har rådet over. Som treårs vandt hesten seks sejre og seks andenpladser, bl.a. en andenplads i tæt duel med Conway Hall i Orsi Mangelli-finalen i 1:12,1 i Italien, før han for Birger Jørgensen sluttede samme sted med sejr i EM for 3-års til oddset 11:10. Tiden 1:12,1 er stadig den hurtigste notering af en danskrænet treårshest her 16 år senere. Efter EM-løbet blev han solgt til Italien for et anseeligt beløb, man talte vist om mellem fire og fem millioner, formentlig som den dyrest solgte danskfødte travhest.

Med undtagelser er toårsrekorderne efter 2000 begået af heste opdrættet/trænet af Bent Ole Pedersen, Peter Rudbeck, Carsten Nielsen og Stutteri Dust/Thomas Malmquist, der måske sammen med andre stutier som Blåbjerg og Bork mere fortæller en historie om store, tidlige og indfrie krav end om 'tidlige' gener.

Hvis vi tager 2-årige pengechamps og Opdrætningsløbsvindere med, handler det (også lidt før 2000) om Bee Bop, Happy Bee, Mombasa Bee, Okay Bee, Frontline, Kaleidoscope, Nobodybeatsthebeat, Sweet Home Alabama, Therumoursaidfire, Joker C N, Pikachu C N, Tirana C N, Rusty Dust, Tumble Dust og Kennedy, hvis vi tager Malmquists træning af denne med.

Sammen har de nævnte opdrættere stået for otte af de sidste elleve vindere af Opdrætningsløbet.

Eneste triple crown med DM

Det er svært at vægte historie med nutid, fordi man f.eks. kan være forblændet af øjeblikkets begejstring, men jeg synes, at Okay Bee, Nobodybeatsthebeat, Sweet Home Alabama og måske Rusty Dust stikker ud her blandt denne perlekæde af babytravere.

Okay Bee og Flemming Jensen før hesten fik sit lukkede hovedlag på. – Foto: Burt Seeger.

Okay Bee er på en måde en 'umulighed' med en norsk hingst som far og med en mor, som er baseret på 'hjemmegjorte' hingste som Gusto B og Vetra, og man skulle jo nærmest tro, at Bent Ole Pedersen kunne lave rene verdensstjerner, hvis han i stedet havde satset på de internationale hingste. Karl Laursen skabte jo Napalm og Tarok, da han foretog et tilsvarende skift af strategi.

Okay Bee er den eneste hest i dansk travsport, der har suppleret den klassiske triple crown Opdrætningsløb, Kriterium og derby med et Mesterskab for Danmark. Lad så være, at han fik hjælp et par gange: I Kriteriet af en diskvalifikation af Onion F.H. og i DM af hårdt duellerende favoritter i løbets indledning.

Rekorden 1:15,7 blev sat over 2000 meter i Opdrætningsløbet for Flemming Jensen, og det var i det samme løb og på samme distance, at Sweet Home Alabama (Birger Jørgensen) løb 1:16,0 nogle år senere.

Nobodybeatsthebeat og hendes Århus-løb

Trods disse tider på 2000 meter holder jeg alligevel Sweet Home Alabamas store- og helsøster Nobodybeatsthebeat (Dream Vacation- Blue Wave v. Speedy Crown) som bedste 2-årshest i 2000-tallet indtil videre.

I otte starter som toårs for Birger Jørgensen præsterede denne skønne hoppe en galop, en andenplads og seks mest overlegne sejre til en absolut indtjeningsrekord på 420.000 kr. for dansktrænede toårsheste. Sejre i Opdrætningsløb og Grand Prix og ved den sidstnævnte en banerekord på 1:16,0-1800 meter i Århus! Det bare antyder, hvor hurtigt hun kunne have løbet på sprint på en hurtigere bane under pres. Der er vistnok 0,9 sekund til den næsthurtigste toårsvindertid på banen, og 1:16,0 svarer vel til en 1:14,5-1:15 på 1609 meter i Lunden.

Rudbecks hoppe fortsatte jo de næste år, vandt over hingstene i 3-års Grand Prix, men tabte i Kriteriet, og vandt flot i Hoppederbyet året efter.

Rudbeck og Thomas Lind-Holm fra Stutteri Dust har benyttet tiptop avlsmateriale, og svenskerne har for længst lagt mærke til Dust-hestenes kvalitet ved at byde dem op i toppriser på auktionerne år efter år.

Bedste toårs i 2000-tallet? Billedet viser i hvert fald Rudbecks Nobodybeatsthebeat (Birger Jørgensen) – Foto: Burt Seeger.

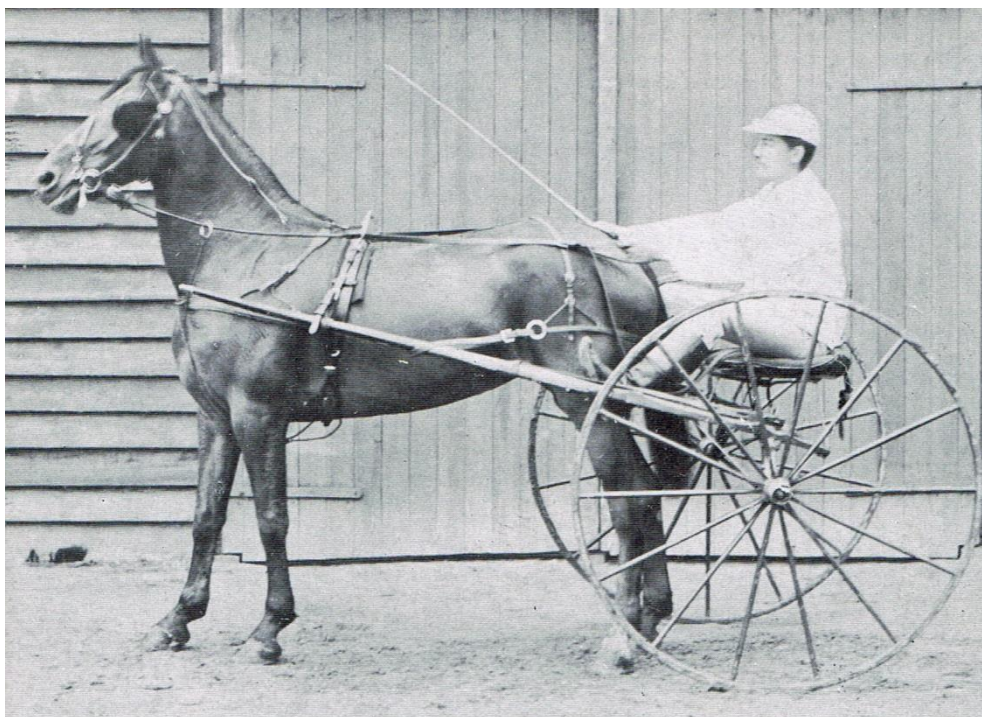
Rusty Dust er søn af Great Challenger og Hey Day Dust, hvis mor er Nya Toftebjerg .

Rudbecks hoppe fortsatte jo de næste år, vandt over hingstene i 3-års Grand Prix, men tabte i Kriteriet, og vandt flot i Hoppederbyet året efter.

Rusty Dust rekordløb var på Åby-banen, og så fortsatte hingsten med at være årgangsbedst , indtil en skade standsede den som vinterens derbyfavorit i begyndelsen af 2012. Tumble Dust (Crazed – Affinity v. Victory Dream) vandt Svampen i Örebro samme år på sin toårsrekord 1:14,6, før han i fjor tjente store beløb og bl.a. 400.000 sek. samme sted på andenplads i den korte E3-finale. Det var før, hingsten fik øje på 'sejrsskamlen' ved tårnet i Lunden. (Tilføjelse efter offentliggørelse i VB: Nu ved vi, at Tumble Dust kom over dette problem med fantastiske 4-årspræstationer på Jägersro, i derbysammenhæng og i Paris).

12 generationer mellem rekordholdere

Af forskellige grunde har jeg som hovedregel kun omtalt rekorder tilbage til ca. 1910, men det er værd at bemærke, at Rhitra i 1895 havde toårsrekorden på 2:04,3. Rhitra var første årgang efter russiske skimlede avlshingst Prizrack med rekord 1:40 og hoppen Frigga, født 1885 på Sjælland af Frederiksborgblod. Det fremgår af Dansk Traver Stambog nr. 1 fra 1902.

Frigga (grosserer Johs.Thronam) deltog i 1981 og er stammoder til Spik Party

Frigga var blandt den første tids løbsheste (km. tid 2:12), og hun gav anledning til en stor hoppelinje. Følg f.eks. her hopperne i lige linje: Frigga 1885, Rhitra 1993, Roberta 1912, Hera 1923, Senator Girl 1932, Elverpigen 1939, Jelva Guy 1944, Bente Guy 1956, Mette Guy 1966, Elbi Quick 1978, Baronesse Saltum 1994, It's my Party 2001, Spik Party 2009. Undervejs er der brugt sæd fra russisk, norsk(russisk/amerikansk blod), fire amerikanske, en dansk (amerikansk blod), tre amerikanske og til sidst to franske hingste med overvægt af amerikansk blod.

Denne krølle er fortalt af to grunde. Dels illustrerer det, hvad den moderne 'danske' traver er gjort af, dels fortæller den, at man stadig blandt rekordsætterne kan finde rester af den oprindelige danske landavl. Selv om en hest i 12. generation jo kun bidrager mikroskopisk med sine gener.

Så det var ren og skær travhistorie, da Anne Dodensig-opdrættede Spik Party gik i fodsporene fra sin stammoder 116 år senere og satte sin hopperekord i sin eneste toårsstart på Derbylørdagen 2011 for Bent Svendsen.

I øvrigt er det ikke kun Spik Party, men flere af de andre nævnte rekordholdere, der kan føres tilbage til Frigga og Rhitra!

Og så er vi nu 'kun' 5,5 sekunder efter amerikanerne med hensyn toårsrekorder, selv om det nok havde været 4-4,5, hvis vi også kørte det største toårsløb på 1609 meter og i øvrigt satsede på rekorderne.

Hopperne har chance som 2-års

Nogen egentlig afklaring arv/træningsmiljø kom der vel ikke, og det er forståeligt nok, men når man arbejder med kilometerrekorder, indtjeningsrekorder og storløb i de forskellige aldre er det til gengæld oplagt, at kønnet spiller ind. Pigerne er relativt tidligst udviklet/tidligst klar. Selv om hingstene dominerer, og selv om det er hingste, der har stået med de fleste absolutte rekorder, så viser en opgørelse fra de sidste 50 år over sæsonchampions (indtjening) og Opdrætningsløbsvindere, at det handler om hopper i 33 % af tilfældene, mens de tilsvarende tal for 3- og 4-års (medregnet storløbene Kriterium og derby) under et er 12 %. Og her har det helt sikkert kun en marginal betydning, at der er indført et hoppe-Kriterium og et hoppe-derby.

Artiklen er færdigredigeret til Væddeløbsbladet i august 2014, men siden er tilføjet en bemærkning om Tumble Dust, og tabellen på næste side indeholder også 2015-rekorden for Kennet P. Hansens lynhurtige hoppe Bombastic Design med fransk far i Prodigious (60% fransk blod), og indtjeningsrekorden for Peter Rudbecks 'amerikanske' Bad Moon Rising, som dog gennem morfar Meadow Road har svenske aner tilbage til 50-ernes svenske travdronning Frances Bulwark.

Korrektioner modtages som altid med glæde på donatzky@hotmail.com

Gamle fotografer har jeg ikke kunnet opspore, men fra 1988 og frem kommer billederne fra Burt Seeger. Tak for det.

Rekord-tabellen ses på næste side.

Danske rekorder historisk: 2-årsrekorden

2-års-rekorderne:						
Opdrætningsløb-vindere med <i>fed</i> , derbyvindere med <i>kursiv</i>						
År	2 års hingste	Km.tid	2 års hopper	Km.tid	Rekord 2-års indtjening	kr.
1910	Baron Handspring	36,0			Baron Handspring	6.300
1913	Poulain	35,8				
1914			<i>Danish Girl</i>	36,0	Queen	6.900
1920	Chaplin	35,6				
1921	Flashlight	34,8			Guy Moko	8.600
1922					Flying Mallard	8.900
1923	Guy Worthy	29,9			Guy Worthy	15.700
1927			Kaddara	31,2		
1931			Litla Jørp	30,6		
1934	Styrmand	28,1	Rita Bingen	29,8		
1936			Udo	28,7		
1938	Bjørn	27,0	Blitzie Dear 1938	27,0		
1950	Neptun	26,9				
1952	Percy Nichols	26,6	Porto	26,7		
1953	<i>Rex Junior/Robin</i>	26,5				
1954	Safari the Great	24,8	Susan Frisco	24,5		
1956	Ursus the Great	24,5				
1958	Baltica	23,2			Baltica	16.450
1960			Diana Spencer	24,3		
1961	<i>Emigrant</i>	22,1	Enina Olympia	23,0	<i>Emigrant</i>	17.300
1962	Francis Senator	21,9	Filia Oplympia	22,0	Francis Senator	22.100
1966			<i>Karina Axworthy</i>	21,2		
1967	Leif Ørnebjerg	21,7			Laksepigen	29.500
1968	Misty Senator	20,5			Misty Senator	51.000
1975					Une de Jute	53.940
1976					Astronaut Ørnhøj	82.650
1977	Bellizar	19,9	Betina Hedevang	19,5		
1978	Chr. Tot	19,7				
1979	Dan Holmbo	19,3			Dia RS	153.100
1980			I USA: Easy Winner	17,3		
1981	Fashion Garbo	17,7				
1982	<i>Game Høgh</i>	17,4	Grace Bilto	17,5	<i>Game Høgh</i>	204.350
1983					Handybus	236.500
1984	<i>Indus</i>	17,2				
1988	Nat Risk	16,8	Nya Toftebjerg	16,9	Nya Toftebjerg	339.000
1997	C Tøj Frøkjær	16,4				
1998			Drøn På Frøkjær	16,4		
2000	First April	16,1				
2002			Happy Bee	16,3		
2006	Mombasa Bee	16,0				
2007			Nobodybeatsthebeat	16,0	Nobodybeatsthebeat	420.000
2008	<i>Okay Bee</i>	15,7				
2010	Rusty Dust	15,4				
2011			Spik Party	15,9		
2012	<i>Tumble Dust</i>	14,6	Tirana CN	15,5		
2015			Bombastic Design	14,5	Bad Moon Rising	544.639